

Gedsers og Gedesbys historie

Sydfalster havde tidligere et helt andet udseende end i dag. Størstedelen af Odden var dækket af skov, og fra Østersøen var der åben forbindelse til Bøtø Nor og dermed til Gedesby, som frem til begyndelsen af 1700-tallet havde en vigtig funktion som overfartssted for trafikken til Tyskland,

Lidt nord for det nuværende færgested i Gedser var der tidligere en vig, og her lå i middelalderen kongsgården Getzøre, der sammen med Ålholm Slot ved Nysted havde stor betydning for landets ydre forsvar og var en stabiliserende magtfaktor over for områdets adel, bønder og borgere, når der skulle inddrives skatter.

Getzøre blev jævnlig opholdssted for kongelige personer på rejse til eller fra Tyskland. En rejse over Østersøen med datidens skibe var ikke altid nogen lystsejlad og mange gange måtte man vente i dagevis på godt vejr.

Efterhånden som skibene blev større og mere sikre, og kroen i Gedesby overtog flere og flere af de rejsende gæster, forfaldt Getzøre, og tilbage er nu kun voldstedet "Svinehave voldsted."

Gedesby var en betydningsfuld by i middelalderen, og den omtales så tidligt som 1135. Allerede før 1231 var kongen ejer af byen. Gedesby var samtidig en af de største byer på Falster med omkring 40 gårde. Antallet var i 1718 reduceret til 30.

Gedesby havde i middelalderen en betydningsfuld funktion som overfartssted for den vigtige færgeforbindelse til Rostock, og i 1551 fik byen eneret på færgefarten, mod at byen skulle kunne mønstre fire færger, hver med plads til tolv ryttere.

Frederik II's dronning Sofie fik i 1571 oprettet en kro i Gedesby, da der ikke på Getzøre var plads til hele det fyrstelige følge på rejserne til og fra hendes hjemland. Gedesby Kro fik stor betydning som overnatningssted, fordi kongsgården Getzøre gradvis blev opgivet.

Med tilsandingen af indsejlingen til Gedesby mistede byen i 1700-tallet sin betydning som overfartssted, og i 1745 frasagde den sidste kromand sig det kongelige privilegium.

„Rostocker Havn" har ikke efterladt sig synlige spor, og det sejlbare løb fra havnen „Strømmen", er næsten udtørret og mange steder fyldt op med skrald. Gårdtoften efter den kongeligt privilegerede kro henligger som et ubebygget areal mellem Kanalen og Bøtøgårdsvej 14.

De historiske kilder beretter, at falstringen Jens Pedersen måtte overlade sin varme seng til Zar Peter, da denne gik i land ved Gedesby i 1716.

Nord for kirken ligger en velbevaret rytterskole fra 1724 (Bøtøgårdsvej 2A)

Den nuværende hovedgård Gedsergård ved Fiskebæk er fra 1766 og blev oprettet i forbindelse med nedlæggelsen af Falsters Rytterdistrikt, som betød, at kongens ejendomme blev solgt til private godsejere.